

Пузіков Дмитро Олегович — кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: педагогічне прогнозування, моделювання та проектування, освітні інновації, інноваційний розвиток закладу загальної середньої освіти, компетентнісний підхід в освіті, методика навчання суспільствознавчих дисциплін.

e-mail: dmitp@ukr.net

УДК: 373.5.014;303.444:005.412

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті подано авторську методику підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Обґрунтовано актуальність, розкрито компонентний склад підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Визначено, обґрунтовано й описано етапи підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти, враховані у процесі розроблення методики. Визначено й обґрунтовано основні функції, які виконуватиме методика.

Ключові слова: освітньо-педагогічне прогнозування; розвиток загальної середньої освіти; теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти; суб'єкти освітньої діяльності; методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності.

Постановка проблеми. Реформування системи загальної середньої освіти України актуалізує потребу педагогічних працівників і представників органів управління освітою в розробленні й застосуванні коротко-, середньо- й довгострокових прогнозів розвитку освіти, що зумовлює необхідність такої підготовки до здійснення прогностичної діяльності, до оволодіння теорією й методикою освітньо-педагогічного прогнозування. Особливо гостро постає проблема підготовки керівників і педагогічних працівників шкіл до прогнозування перебігу й результатів освітньої діяльності закладів освіти, визначення й урахування в ній тенденцій розвитку системи загальної середньої освіти [4]. Результати, проведеного автором, анкетного опитування засвідчують, що переважна більшість (86,3 %) опитаних педагогічних працівників, керівників закладів загальної середньої освіти й органів управління освітою різного рівня (усього – 328 респондентів з Київської, Полтавської, Чернігівської областей та м. Києва) не вважають себе достатньо підготовленими до здійснення освітньо-педагогічного прогнозування. З іншого боку, майже така сама частка респондентів визнає необхідність застосування засобів освітньо-педагогічного прогнозування для оптимізації своєї освітньої діяльності, є готовими до оволодіння відповідними знаннями, практичними вміннями й навичками [4].

Отже, постає проблема підготовки суб'єктів освітньої діяльності до здійснення освітньо-педагогічного прогнозування.

Створена автором теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти [6] дає змогу розробити авторську методику підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування означеної теоретичної моделі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми дослідження. Теоретико-методологічні й методичні засади освітньо-педагогічного прогнозування, прогнозування розвитку загальної середньої освіти стали предметом досліджень українських і зарубіжних учених: Ю. Бабанського, В. Беспалька, М. Бурди, Б. Гершунського, В. Загв'язінського, Е. Костяшкіна, В. Кременя, Л. Онищук, І. Підласого, М. Севастюк, М. Скаткіна, О. Топузова, О. Тоффлера, Т. Х'юсена та інших.

Однак аналіз наукової, науково-методичної й навчально-методичної літератури засвідчує недостатню увагу вчених щодо вирішення проблеми підготовки суб'єктів освітньої діяльності до прогнозування розвитку загальної середньої освіти, що й зумовлює актуальність дослідження.

У дослідженні враховано теоретичні положення, представлені в працях О. Топузова, що визначають напрями розвитку теорії освітньо-педагогічної прогностики на сучасному етапі [7, 8], концептуальні основи прогнозування розвитку загальної середньої освіти, подані в праці Л. Онищук [2].

Важливими для розроблення методики підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти стали результати наукових досліджень автора, одержані в процесі створення теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти [6], моделі прогнозування розвитку загальноосвітнього навчального закладу в системі внутрішньошкільної методичної роботи [5], розроблення електронних засобів для зазначеної вище підготовки [3].

Формулювання цілей статті. Мета статті – охарактеризувати, обґрунтувати та описати авторську методику підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти на основі положень системно-діяльнісного й структурно-функціонального загальнонаукових методологічних підходів. Досягнення цієї мети конкретизовано в завданнях статті: розкрити та обґрунтувати підготовку суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти як явище, що має певний компонентний склад; визначити поняття «підготовка суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти», «готовність суб'єкта освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти», «методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти»; визначити, обґрунтувати й описати динамічну структуру (послідовність етапів) означеної методики; визначити й обґрунтувати функціональне призначення цієї методики.

Виклад основного матеріалу. *Компонентний склад діяльності щодо підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти.* Розроблення методики підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти зумовило необхідність ґрунтовнішого вивчення об'єкта дослідження на засадах системно-діяльнісного підходу, який «вказує на певний компонентний склад цієї діяльності» [9, с. 64]. На основі положень системно-діяльнісного підходу, можемо виділити такі найсуттєвіші компоненти діяльності, а саме: її суб'єкт, об'єкт, предмет, мету, процеси (етапи, процедури, операції), засоби (технології, методи, методики, прийоми), умови, результат (продукт) [9, с. 64 - 65]. Урахування специфіки освітньої діяльності породжує необхідність виділення ще одного компонента означеної підготовки – її змісту (сукупності ціннісних ставлень, знань, умінь і навичок, досвіду, що передається суб'єктам освітньої діяльності в процесі підготовки).

Розглянемо компонентний склад підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти відповідно до означеної вище структури.

Передусім, наведемо юридичне визначення терміну «суб'єкти освітньої діяльності», закріплене Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. – це «фізична або юридична особа (заклад освіти, підприємство, установа, організація), що провадить освітню діяльність»; освітня діяльність визначена в цьому правовому документі як «діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті» [1].

Зауважимо, що означена підготовка є суб'єкт-суб'єктною взаємодією. Таким чином, *суб'єктами підготовки, які її здійснюють* (суб'єктами викладання) є фізичні та/або юридичні особи: викладачі закладів вищої освіти, викладачі закладів післядипломної освіти, наукові співробітники науково-дослідних установ, працівники органів управління освітою, інші педагогічні працівники, а також самі заклади вищої освіти, заклади післядипломної освіти, науково-дослідні установи, громадські організації освітян, інші підприємства й організації).

Як окремий випадок можна розглядати застосування методики в процесі внутрішньошкільної науково-методичної роботи в окремих закладах загальної середньої освіти, педагогічні колективи яких досягли високого рівня культури освітньо-педагогічного прогнозування. Суб'єктами здійснення підготовки в таких закладах освіти будуть його керівники та/або педагогічні працівники, які мають необхідний досвід освітньо-педагогічного прогнозування.

Суб'єктами освітньої діяльності, які здобувають цю підготовку (суб'єктами учіння, здобувачами освіти) є фізичні особи, які здійснюють освітню діяльність: керівники й педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, закладів післядипломної освіти, представники громадських організацій освітян тощо.

Об'єктом є процес освітньої діяльності (як у формальній, так і неформальній освіті), взаємодія його учасників, у ході якої здійснюється підготовка суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти – це науково обґрунтований опис означеної «системи прогнозування, який відображає її компонентний склад і взаємозв'язки між її складниками» [6, с. 129]. Система прогнозування розвитку загальної середньої освіти «відображає „життєвий цикл” прогнозування», охоплює: «функціональний зміст діяльності, її організаційно-управлінську структуру та об'єкт прогнозування, методологічний інструментарій щодо розроблення й використання прогнозів, ресурси». [2, с. 31]. У компонентному складі теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти «можна виділити такі основні компоненти: управлінський, інформаційний, ресурсний, процесуально-діяльнісний, методичний, результативний» [6, с. 129].

Метою підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти є досягнення необхідного рівня їхньої готовності до застосування означеної моделі. Поняття «підготовка» й «готовність суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти» визначено нижче за текстом.

Освітнім змістом вказаної вище підготовки є оволодіння суб'єктами освітньої діяльності (здобувачами освіти) знаннями про освітньо-педагогічне прогнозування загальної середньої освіти, формування у них мотивів і ціннісних ставлень, вироблення умінь і навичок, одержання досвіду означеної діяльності, що забезпечують формування компонентів їхньої готовності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Освітні компоненти означеного змісту визначають специфіку, яка відрізняє чіткіше окреслений, вужчий процес підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти від загальнішого, ширшого процесу підготовки до прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Зміст процесу підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти чітко визначено (обмежено) компонентним складом означеної теоретичної моделі.

Можна виділити окремі тематичні блоки освітніх матеріалів (модулів) [3, с. 342], які структурують означений вище освітній зміст, а саме:

1. Теоретико-методичні засади освітньо-педагогічного прогнозування. Прогностичні знання, вміння та навички сучасного вчителя; компоненти готовності до освітньо-педагогічного прогнозування в структурі його професійної компетентності.

2. Система загальної середньої освіти, її функціонування й розвиток як об'єкти прогнозування. Поняття й сутність теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

3. Нормативно-правові засади прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Управлінська структура, рівні та суб'єкти прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Цілі та завдання прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

4. Прогнозна інформація. Обіг та систематизація прогнозної інформації. Прогнозна документація.

5. Процесуально-діяльнісний аспект прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

6. Інструментарій прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

7. Умови та ресурси, необхідні для прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

8. Результати прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Види й форми прогнозів.

9. Застосування освітньо-педагогічних прогнозів у процесі освітньої діяльності.

Процес (етапи) підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти складається з низки послідовних етапів, а саме: організаційно-діагностувального, інформаційно-мотиваційного, освітнього, контрольно-коригувального, підсумкового (оцінювально-результативного). Зміст вказаних вище етапів розкрито нижче, у ході розгляду динамічної структури методики.

Засоби (технології, методи, методики, прийоми), до яких можна віднести методи управління, методи навчання (словесні, наочні, практичні, методи контролю та оцінювання), психологічні методики, інформаційно-комунікаційні технології та комп'ютерну техніку тощо.

Умови підготовки, а саме: управлінські (управлінські рішення щодо організації та здійснення підготовки), кадрові (наявність науково-педагогічних та/або педагогічних працівників, спроможних здійснювати її), методичні (наявність необхідного методичного забезпечення), інформаційні (створення й поширення інформації про підготовку (у формі рекламних і роздаткових матеріалів тощо); матеріально-технічні (приміщення, комп'ютерна техніка тощо).

Результатом підготовки має стати належний рівень готовності суб'єкта освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти, тобто до розроблення, урахування й реалізації освітньо-педагогічних прогнозів у своїй діяльності. Соціальний ефект означеної вище підготовки опосередковано зумовлений результатами освітньої діяльності суб'єкта, який її здобув, тобто її освітнім ефектом. Продуктивність участі педагогічного працівника в прогнозуванні розвитку загальної середньої освіти визначається передусім його спроможністю спрогнозувати оптимальні завдання, засоби й результати своєї освітньої діяльності, адекватно відобразити їх у її програмах і планах. Якщо педагогічний працівник спроможний успішно реалізувати ці завдання, то йому доцільно брати участь у прогнозуванні розвитку свого закладу освіти [5], долучатися до процесів прогнозування розвитку освіти на рівні громади, регіону, держави [6]. Розроблений освітньо-педагогічний прогноз, урахований педагогічним працівником у плані або програмі його освітньої діяльності, що успішно реалізовано, дає змогу підвищити рівень якості загальної середньої освіти. У свою чергу, вищий рівень якості загальної середньої освіти, яку здобуває дитина, сприятиме повнішій реалізації її освітніх потреб, позитивно позначатиметься на якості її життя в майбутньому.

Визначення найважливіших понять. Забезпечення чіткого й однозначного тлумачення найважливіших понять, що складають понятійно-категоріальний апарат цього дослідження, зумовлює необхідність визначення їх, а саме:

- *підготовка суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти* – це освітня діяльність (у контексті формальної або неформальної освіти), спрямована на досягнення належного рівня готовності суб'єктів освітньої діяльності (фізичних осіб) до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти;

- *готовність суб'єкта освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти* – це узагальнений результат такої підготовки, певний рівень здатності суб'єкта освітньої діяльності (фізичної особи) до застосування означеної моделі в процесі освітньо-педагогічного прогнозування розвитку загальної середньої освіти, який визначається сформованістю її ціннісно-мотиваційного (мотиви, ціннісні ставлення тощо), когнітивного (знання про об'єкт, предмет, процес, методи й засоби, форми представлення результатів прогнозування тощо), операційно-діяльнісного (сформованість умінь і навичок, володіння методами, методиками, прийомами, техніками прогнозування, досвід їхнього застосування) складників;
- *методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти* – це сукупність способів, методів і прийомів, засобів означеної підготовки, раціонально розподілених на послідовні й взаємопов'язані етапи, кожен з яких охоплює певні завдання, освітній зміст, форми діяльності, передбачає певні проміжні результати.

Структура (послідовність етапів) методики підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Результати аналізу наукової літератури з проблематики освітньо-педагогічного прогнозування, розроблення теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти дали змогу розробити методику підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування означеної моделі.

Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти складається з п'яти послідовних етапів.

1. *Організаційно-діагностувальний етап* передбачає: організацію процесу підготовки (застосування методик управління, ухвалення управлінського рішення щодо здійснення процесу підготовки, виділення й розподіл ресурсів, утворення команди фахівців, які її здійснюватимуть), визначення рівня готовності суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти (фронтальне випробовування із застосуванням стандартизованих методик: анкетного опитування – для встановлення рівня сформованості ціннісно-мотиваційного компонента, тести – когнітивного компонента, практичні завдання – операційно-діяльнісного компонента готовності). Одним із перспективних засобів такого діагностування є комп'ютерна техніка з необхідним програмним забезпеченням (анкетне опитування, тестування й практичне випробовування суб'єкта освітньої діяльності, який проходить підготовку, проводиться за персональним комп'ютером; результат автоматично підраховується, оцінюється, заноситься в базу даних).

2. *Інформаційно-мотиваційний етап* передбачає проведення лекційного заняття (до 4 год.), під час якого повідомляється загальна інформація про освітньо-педагогічне прогнозування, компонентний склад та функціональне призначення моделі. Активно використовуються засоби унаочнення (на основі сучасної комп'ютерної техніки та програмного забезпечення), роздатковий матеріал.

3. *Освітній етап* передбачає застосування методів та засобів підготовки, таких форм навчання як масова (для повідомлення знань), групова (формування вмінь і навичок), індивідуально-групова (виконання практичних завдань задля здобуття необхідного досвіду, формування ціннісних ставлень). Упродовж етапу відбувається реалізація дев'яти змістових модулів підготовки.

4. *Контрольно-коригувальний етап* охоплює процедури перевірки поточних результатів за кожним змістовим модулем за допомогою методів контролю й оцінювання (із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій), оперативне коригування процесу підготовки. Зауважимо, що хоча процедури цього етапу й відбуваються після освітнього впливу, він, більшою мірою, відбувається не послідовно, а паралельно щодо освітнього етапу.

5. Упродовж *підсумкового (оцінювально-результативного) етапу* здійснюється оцінювання рівня сформованості готовності суб'єктів освітньої діяльності до застосування означеної моделі

у процесі їхньої підготовки (застосовуються процедури першого, діагностувального, етапу: анкетне опитування, тестування й практичне випробування кожного суб'єкта освітньої діяльності за персональним комп'ютером). Оцінювання рівня сформованості готовності суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти здійснюватиметься за ціннісно-мотиваційним, когнітивним й операційно-діяльним критеріями.

Функціональне призначення методики підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти передбачає реалізацію нею низки важливих функцій, а саме [4]:

- *інформаційно-просвітницької* (полягає в наданні суб'єктам освітньої діяльності інформації про сучасний стан освітньо-педагогічного прогнозування, його потенціал щодо оптимізації освітнього процесу, компонентний склад та функціональне призначення означеної теоретичної моделі, можливості її застосування);
- *стимульовально-мотиваційної* (передбачає формування в суб'єктів освітньої діяльності зацікавленості щодо участі в процесі освітньо-педагогічного прогнозування, заохочення їх до його здійснення, до застосування вказаної вище теоретичної моделі);
- *діагностувально-оцінювальної* (полягає в діагностуванні й оцінюванні стану сформованості (рівня) готовності суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти перед і після проведеної підготовки щодо її застосування);
- *освітню* (передбачає розвиток професійної компетентності суб'єктів освітньої діяльності шляхом оволодіння ними знаннями про теорію та практику прогнозування розвитку загальної середньої освіти, формування в них відповідних ціннісних ставлень, інтересів, мотивів, умінь і навичок, досвіду).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз наукової літератури дає змогу визначити й обґрунтувати компонентний склад підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти як освітнього явища, а саме: суб'єкти та об'єкт підготовки, її мета, зміст, етапи, засоби, умови, результат. Для розроблення методики підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти особливого значення набуває зміст означеної підготовки, зумовлений змістовим наповненням компонентів указаної моделі.

Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти – це сукупність способів, методів і прийомів, засобів означеної підготовки, розподілених за послідовними етапами, кожен з яких реалізує окремі завдання, освітній зміст, форми діяльності, передбачає досягнення проміжних результатів цієї підготовки. Розроблена методика складається з п'яти послідовних етапів, а саме: організаційно-діагностувального, інформаційно-мотиваційного, освітнього, контрольного-коригувального, підсумкового (оцінювально-результативного).

Функціональне призначення методики полягає в здійсненні інформаційно-просвітницької, стимульовально-мотиваційної, діагностувально-оцінювальної та освітньої функцій.

Перспективи подальших досліджень пов'язано з експериментальною апробацією та впровадженням означеної вище методики в освітню практику, розробленням на її основі окремих методик, які б урахували особливості підготовки до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти різних цільових груп суб'єктів освітньої діяльності.

Використані джерела

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38–39. – Ст. 380.
2. Онищук Л. А. Концепція прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Л. А. Онищук. – К.: Інститут педагогіки НАПН України, Педагогічна думка, 2016. – 46 с.
3. Пузіков Д. О. Електронний посібник як засіб підготовки суб'єктів освітньої діяльності до прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д. О. Пузіков // Проблеми сучасного підручника зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. О.М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2018. – Вип. 20. – С. 339–350.
4. Пузіков Д. О. Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д. О. Пузіков // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 р. – К. : Педагогічна думка, 2017. – С. 42.
5. Пузіков Д. О. Модель прогнозування розвитку загальноосвітнього навчального закладу в системі внутрішньошкільної методичної роботи / Д. О. Пузіков // Український педагогічний журнал. – 2016. – № 4. – С. 86–93.
6. Пузіков Д. О. Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д. О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. – 2017. – № 4. – С. 128–137.
7. Топузов О. М. Дидактична прогностика в контексті теоретико-методичного забезпечення створення сучасного підручника / О. М. Топузов // Проблеми сучасного підручника зб. наук. праць / [ред. кол. ; голов. ред. О. М. Топузов]. – К. : Педагогічна думка, 2014. – Вип. 14. – С. 12–20.
8. Топузов О. М. Педагогічна прогностика: теоретико-методична основа прогнозування розвитку педагогічних наук і педагогічної практики / О. М. Топузов // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 32–38.
9. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 4-те вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2004. – 307 с.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» vid 05.09.2017 № 2145-VIII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2017. – № 38–39. – St. 380.
2. Onyshchuk L. A. Kontseptsiia prohnouzuvannia rozvytku zahalnoi serednoi osvity / L. A. Onyshchuk. – K.: Instytut pedahohiky NAPN Ukrainy, Pedahohichna dumka, 2016. – 46 s.
3. Puzikov D. O. Elektronnyi posibnyk yak zasib pidhotovky subiektiv osvithoi diialnosti do prohnouzuvannia rozvytku zahalnoi serednoi osvity / D. O. Puzikov // Problemy suchasnoho pidruchnyka zb. nauk. prats / [red. kol. ; holov. red. O. M. Topuzov]. – K. : Pedahohichna dumka, 2018. – Vyp. 20. – S. 339–350.
4. Puzikov D. O. Metodyka pidhotovky subiektiv osvithoi diialnosti do zastosuvannia teoretychnoi modeli prohnouzuvannia rozvytku zahalnoi serednoi osvity / D. O. Puzikov // Anotovani rezultaty naukovodoslidnoi roboty Instytutu pedahohiky NAPN Ukrainy za 2017 r. – K. : Pedahohichna dumka, 2017. – S. 42.
5. Puzikov D. O. Model prohnouzuvannia rozvytku zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu v systemi vnutrishnoshkilnoi metodychnoi roboty / D. O. Puzikov // Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal. – 2016. – № 4. – S. 86–93.
6. Puzikov D. O. Teoretychna model prohnouzuvannia rozvytku zahalnoi serednoi osvity / D. O. Puzikov. // Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal. – 2017. – № 4. – S. 128–137.
7. Topuzov O. M. Dydaktychna prohnostyka v konteksti teoretyko-metodychnoho zabezpechennia stvorennia suchasnoho pidruchnyka / O. M. Topuzov // Problemy suchasnoho pidruchnyka zb. nauk. prats / [red. kol. ; holov. red. O. M. Topuzov]. – K. : Pedahohichna dumka, 2014. – Vyp. 14. – S. 12–20.
8. Topuzov O. M. Pedahohichna prohnostyka: teoretyko-metodychna osnova prohnouzuvannia rozvytku pedahohichnykh nauk i pedahohichnoi praktyky / O. M. Topuzov // Ridna shkola. – 2014. – № 7. – S. 32–38.
9. Sheiko V. M. Orhanizatsiia ta metodyka naukovodoslidnytskoi diialnosti : pidruchnyk / V. M. Sheiko, N. M. Kushnarenko. – 4-te vyd., vypr. i dop. – K. : Znannia, 2004. – 307 s.

Пузиков Д. О., кандидат педагогічних наук, доцент, завідуючий відділом інновацій і стратегій розвитку освіти Інститута педагогіки НАПН України

МЕТОДИКА ПОДГОТОВКИ СУБ'ЄКТОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ К ПРИМЕНЕННЮ ТЕОРЕТИЧЕСЬКОЇ МОДЕЛІ ПРОГНОЗУВАННЯ РАЗВИТИЯ ОБЩЕГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статті представлена авторська методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Обґрунтована актуальність дослідження процесу підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти, необхідність розробки названої методики. Визначено, обґрунтовано та описано етапи підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти, положені в основу розробленої методики. Визначено та обґрунтовано основні функції, виконувані методикою в процесі підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти.

Ключеві слова: освітньо-педагогічне прогнозування; розвиток загальної середньої освіти; теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти; суб'єкти освітньої діяльності; методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності.

Puzikov D., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Innovations and Education Development Strategies Department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine

METHODOLOGY OF PREPARATION OF SUBJECTS OF EDUCATIONAL ACTIVITY TO THE APPLICATION OF A THEORETICAL MODEL OF PREDICTING THE DEVELOPMENT OF GENERAL SECONDARY EDUCATION

The article presents the author's methodology for training subjects of educational activity to the application of a theoretical model of predicting the development of general secondary education. The relevance of the study of the process of preparation of subjects of educational activity to the application of the theoretical model of predicting the development of general secondary education, the development of the specified methodology is substantiated. The developed methodology is based on the theoretical model of predicting the development of general secondary education, created and proved by the author.

On the basis of the analysis of scientific literature, the components of training of subjects of educational activity is determined to the application of the theoretical model of predicting the development of general secondary education as an educational phenomenon, namely: its subjects, object, purpose, content, stages, means, conditions, result. The content of the specified training is of particular importance that is determined by the components of the theoretical model of predicting the development of general secondary education.

The stages of preparation of subjects of educational activity to the application of the theoretical model of predicting the development of general secondary education, taken into account during the development of the methodology, have been determined, substantiated and described. The methodology consists of five consecutive stages, co-ordinated with the stages of the above-mentioned preparation, namely: organizational-diagnostic, information-motivational, educational, control-corrective, final (evaluative-effective). The main functions, which the methodology will perform, are identified and substantiated, namely: informative-instructive, stimulatory-motivational, diagnostic-evaluative and educational.

Keywords: educational and pedagogical predicting; development of general secondary education; theoretical model of predicting the development of general secondary education; subjects of educational activity; methodology of training subjects of educational activity.